

Qus . 1

1 : तरशापीडितः शिशुः कस्य समीप गच्छति ?

- A. वृद्धसमीपम्
- B. पितृसमीपम्
- C. नदीसमीपम्
- D. जनजीसमीपम्

2 : 'मेघ' शब्दस्य पर्यायः कः ?

- A. जलम्
- B. वृष्टिः
- C. जलदः
- D. गगनम्

3 : सर्वेः की रक्षितव्यम् ?

- A. तडागः
- B. कुलाचारः
- C. मेघः
- D. शिशुः

4 : वृद्धः कीदृशः आसीत् ?

- A. अन्धः
- B. विकलः
- C. मरणासन्नः
- D. स्वस्थः

5 : शिशुः कस्य उचित सन्धी-सन्धी-विच्छेद दर्शयत् ।

- A. पुन+रपि
- B. पुणो+अपि
- C. पुनः+अपि

D. पुनर+पि

6. पुनरपि इति शब्दस्य उचितं संधि विच्छेन्द दर्शयत ।

- A. पुनः +रपी
- B. पूनो +अपि
- C. पुनः+अपि
- D. पुनर+अपि

7 : अह तड़ाग जलम् पातुम् ।

- A. इच्छति
- B. इच्छसि
- C. इच्छामि
- D. इच्छतु

Qus.2

1 : कः तृषया पीडितः आसीत् ?

➤ एकः चातकशिषुः तृषया पीडितः आसीत् ।

2 : चातकशिषुः की पातु न अर्हति ?

➤ चातकाशीशुः मेघजल पातु अर्हति ।

3 : कृषकपुत्रेण मार्गे की प्राप्तम् ?

➤ कृषकपुत्रेण मार्गे धनस्यूतः प्राप्तः ।

4: कृषकपुत्रस्य दारिघ्र केन नष्ट भविष्यति ?

➤ क्रशकापुत्रस्य दारिघ्र मार्गे प्राप्तेन धनुस्यते नष्ट भविष्यति ।

5: शिशोः तृषा केन नष्टा ?

➤ शिशोः तृषा मेघजलस्य पानेन नष्टा ।

Qus . 3 : रेखाङ्कितपदाना स्थान कोष्ठकात् पद प्रस्थाप्य प्रश्नवाक्य रचयत ।

(1) जननी शिशु बोधयति ।

➤ का शिशु बोधयति ?

(2) मार्गे परिश्रान्तः सः तष्ठति ।

➤ मार्गे कीदृशः सः तिष्ठति ?

(3) कृषकः वृद्धः आसीत् ।

➤ कः वृद्धः आसीत् ।

(4) धनस्यूतः मार्गे प्राप्तः ।

➤ धनस्यूतः कुत्र प्राप्तः ?

(5) सः तस्यै सर्व वृत्तान्त कथयति ।

➤ सः कैस्यै सर्व वृत्तान्त कथयति ?

Qus.4 : निर्देशानुसार धातुरूपाणा परिचय कारयत -

धातुरूप	धातु	कालः / लकारः	पदम्	पुरुषः	वचनम्
(१) इच्छामि	इच्छ	वर्तमानकालः लट् लकार	परस्मैपदम्	उत्तमपुरुषः	एकवचनम्
(२) गच्छति	गच्छ	वर्तमानकालः लट् लकार	परस्मैपदम्	उत्तमपुरुषः	एकवचनम्
(३) अर्हसि	अर्ह	वर्तमानकालः लट् लकार	परस्मैपदम्	उत्तमपुरुषः	एकवचनम्
(४) कथयति	कथ	वर्तमानकालः लट् लकार	परस्मैपदम्	उत्तमपुरुषः	एकवचनम्
(५) वदति	वद	वर्तमानकालः लट् लकार	परस्मैपदम्	उत्तमपुरुषः	एकवचनम्

Qus.5

1 : કુલાચાર એટલે શું?

- કુલાચાર એટલે કુળનો ઓચાર, કુળની પરંપરા કે રીતિ. રઘુકુળની પરંપરા હતી એકવચની રહેવું. પિતા દશરથના કૈકેયીની આપેલા બે વચનોની પુરતી કરવા શ્રીરામે રાજ્યત્યાગ કરીને ચુડા વર્ષનો વનવાસ સ્વીકાર્યો હતો.

2 : માતા ચાતકશિશુને શું ન કરવા કહે છે? શા માટે ?

- ચાતક માતા પોતાના તરસ્યા શિશુને તળાવનું કે અન્ય કોઈ પણ જળાશયનું પાણી પીને પોતાની તૃષ્ણા શાંત ન કરવા કહે છે. તે પોતાના બચ્ચાને કહે છે કે, મેઘ નું સીધું વૃષ્ટિરૂપે પડેલું પાણી પીવું એ જ આપણા કુળની પરંપરા છે. આથી અન્ય કોઈ પણ જળાશયનું પાણી ન પીવું જોઈએ.

(3) નિર્ધન હોવા છતાં કૃષકપુત્ર શા માટે ધન સ્યૂત (પૈસાની થેલી)ને સ્પર્શ પણ ન કર્યો?

- કૃષક પુત્ર ધન સૂત (પૈસાની થેલી) જોઈને ખુશ થયો. આ પૈસાથી પોતાની ગરીબાઈ દૂર થશે એ વિચારીને પૈસાની થેલી લેવા તેને હાથ લંબાવ્યો, પરંતુ તે જ વખતે તેને પોતાના પિતાનો ઉપદેશ યાદ આવ્યો : ‘બીજાના ધન નો સ્વીકાર કરવો એ આપણા કુળની પરંપરા નથી. આ કારણે કૃષક પુત્ર એ પૈસાની થેલીને સ્પર્શ પણ ન કર્યો.

(4) ચાતકશિશુએ તડાગજળ (તળાવનું પાણી) શા માટે ન પીધું

- ચાતકશિશુને ખૂબ તરસ લાગી હતી. તે તળાવનું કે કોઈ પણ જળાશયનું પાણી પીને પોતાની તૃષ્ણા શાંત કરવા તૈયાર થયું. પરંતુ તેની માતાએ તેને કહ્યું કે મેઘ જળ સિવાય અન્ય કોઈ પણ જળાશય માંથી પ્રાપ્ત થયેલું જળ પીવું એ આપણા કુળની પરંપરા-રીતિ નથી. આથી તેણે તળાવનું પાણી ન પીધું.